

Debat

Chefrådgiver: Tre konflikter om klimakompensation ulmer inden COP28

Når verdens diplomater inden længe mødes til årets klimatopmøde, venter der en række konflikter om klimarelaterede tab og skader. For landene er uenige om, hvem der skal have kompensation, hvem der skal betale, og hvilken institution der skal varetage pengene, skriver Mattias Söderberg.

Altinget

Af: Mattias Söderberg

31/10 2023

Mens mange danskere oplevede store tab og skader på grund af oversvømmelser, blev der afholdt FN-forhandlinger om, hvordan verdens lande skal håndtere fremtidens klimakatastrofer. Forhandlingerne endte dog med et skuffende resultat, hvor den vigtigste beslutning var, at man skal mødes igen om nogle uger.

Rige og fattige lande holder fast i sine positioner, og det ser ud til, at konflikten vil blive skubbet videre til ministrene, der mødes ved klimatopmødet, COP28, i december.

Det er rigtigt dårligt nyt for Danmarks minister for udvikling og globalt klima, Dan Jørgensen, da han skal lede nogle af forhandlingerne ved topmødet. En konflikt om tab og skader er det sidste, han vil have ind på bordet. Der er allerede nok at tage fat i, hvis COP28 skal blive en succes.

Konflikten kan deles op i tre dele, og alle er lige svære at løse. Jeg har dog nogle bud, som jeg håber, at Dan Jørgensen vil lytte til.

Værdig til klimakompensation

For det første er der uenighed om, hvilke lande som har brug for hjælp med at håndtere de store klimakatastrofer.

Alle udviklingslande er bekymrede, og oversvømmelser i Pakistan og Libyen indenfor det seneste år viser, at det ikke kun er de fattigste udviklingslande, som kan rammes hårdt. De rige lande, inklusive Danmark og EU, holder dog fast i, at det kun skal være de fattigste lande, og de små østater, som skal have hjælp.

De argumenterer for, at pengene ikke rækker til alle, og at dem, der har størst brug for hjælp, også er dem, der skal få støtte. Det er et nobelt argument, som jeg godt kan følge. Det klinger dog hult, når det kommer fra de rige lande, som i dag sender en stor del af klimastøtten til netop de rigere udviklingslande, som Kina, Mexico og Brasilien.

Min anbefaling vil være, at alle udviklingslande skal have mulighed for at få hjælp, men støtten skal prioriteres til de mest sårbare lande, som har mindst kapacitet til at håndtere katastroferne.

Pakistan har helt sikkert større kapacitet til at håndtere oversvømmelser end for eksempel Sydsudan. Men når en tredjedel af Pakistan var ramt af oversvømmelser sidste år, var der alligevel brug for hjælp. I Sydsudan bliver der dog brug for hjælp langt tidligere, da deres kapacitet til at håndtere vandet, når Nilen går over sine bredder, er meget begrænset.

Hvem skal betale gildet

Den anden konflikt handler om, hvem der skal betale. Sjovt nok er der ikke nogen, som vil sidde med regningen. De rige lande siger, at de rige udviklingslande, som Saudi-Arabien og Kina, også må bidrage. Samtidig står udviklingslandene sammen med et krav om, at de vestlige lande tager sit historiske ansvar på sig og betaler for de klimaskader, som de har bidraget til.

For sårbare lokalsamfund, som bliver ramt af tørke og oversvømmelser, er denne diskussion nok svær at følge med i. Når der ikke kommer støtte, så står de jo alene med regningen.

Et studie, Folkekirkens Nødhjælp lavede i Nepal for et par år siden, viste, at mere end 80 procent af dem, der var ramt af oversvømmelser, var nødt til at optage lån for at finansiere genopbygningen.

For dem er det nok mindre vigtigt, hvor pengene kommer fra.

Jeg mener, at alle der kan, bør bidrage. Min anbefaling vil derfor være hurtigt at få etableret nogle innovative finansieringsløsninger, som bygger på, at dem, der har store udledninger af drivhusgasser, også er dem, der betaler. Det kan for eksempel være en afgift på flyrejser. Det er noget Danmark og andre lande kan introducere uden nogle globale forhandlinger eller aftaler, og det kan generere mange penge.

Tilliden er i bund

Den tredje og sidste konflikt er svær at løse, da den handler om mangel på tillid. Konkret er spørgsmålet, hvor den nye fond for klimarelaterede tab og skader skal placeres, og hvordan den skal styres.

Her vil de rige lande have, at Verdensbanken skal have en stor rolle. Samtidig vil udviklingslandene have, at fonden skal være selvstændig, og at den skal kobles til FNs klimakonvention, hvor udviklingslandene har mere at sige end i Verdensbanken.

Hvis tidligere klimaløfter var overholdt, og hvis landene havde tillid til hinanden, ville det være betydeligt nemmere at løse denne konflikt.

Problemet er dog, at tilliden er i bund, og selv om der er gode argumenter for Verdensbanken, så vil udviklingslandene ikke give sig. De ved af erfaring, at det giver bagslag.

Min anbefaling her vil selvfølgelig være, at Danmark og de andre rige lande hurtigt begynder at levere på alle tidligere løfter, og at der investeres i tillidsskabende initiativer.

Jeg er dog bange for, at der ikke er tid til at løse denne konflikt inden topmødet i december. Her tror jeg konflikten bliver skubbet videre til ministrene, og at det bliver en del af en samlet og balanceret COP28 aftale.

Hvis jeg skal give nogen anbefaling med på vejen, så er det at lytte til udviklingslandenes bekymringer og at prøve at finde kompromiser. Der findes jo mange måder at organisere en fond på, og det handler om at skabe en balance, hvor både indflydelse og effektivitet er taget i betragtning.

For de danskere, der blev ramt af oversvømmelser, kan det være svært at overskue situationen. På samme måde kan det være svært at overskue, hvordan den internationale konflikt om klimarelaterede tab og skader skal løses. Men der er for meget på spil, både for de mennesker der bliver ramt af de klimarelaterede katastrofer og for klimatopmødet i december. Der skal findes en løsning på konflikten om tab og skader, og jeg håber, at Danmark vil gå forrest.